

● ری امرسون
مترجم: گیتی کاوه
مشاور معاون صدا و کارشناس ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی

مقدمه مترجم

در عصر حاضر، تأثیر رسانه‌های ارتباط جمعی، در ابعاد مختلف زندگی مردم جوامع و کشورهای گوناگون، توجه بسیاری از اندیشمندان حوزه ارتباطات و اطلاعات را به خود معطوف داشته است. اصوات رادیویی اگرچه به ظاهر زودگذرند، ولی اگر با برنامه‌ریزی منجسم و هدفمندی طراحی و تولید شوند و از طرفی، ظرفیت مداومت یا گسستگی انتشار پیام، واقع بینانه و باروش‌های علمی محاسبه گردند و زوایای مختلف ارتباط با مخاطبان به خوبی ارزیابی، تحلیل و شناسایی شوند، قادر خواهند بود نیازهای اطلاعاتی گوناگون جوامع بشری را پاسخ گویند و حتی در سطحی بالاتر، نیازهای جدیدی را در جامعه ایجاد نمایند.

عناصر صوتی در بطن هر فعالیت برنامه‌سازی حضور می‌یابند و تولید می‌شوند و یا به مدد فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات، ثبت و ضبط می‌شوند و مجموعه‌های میراث فرهنگ شنیداری یا میراث صدا را به وجود می‌آورند؛ میراثی که در صورت نگاه‌داری، سازماندهی و گسترش علمی - تخصصی به نسل‌های بعدی منتقل می‌شوند و به آنان امکان می‌دهند که خود را به نوعی در معرض تأثیر و تأثر پیام‌های اصوات شنیداری قرار دهند و در نتیجه به درک شرایط تاریخ فرهنگی خود نائل آیند.

این مقاله ترجمه یکی از سخنرانی‌های همایش «نگاهی به میراث جهانی صداهای ماندگار» است که انجمن بین‌المللی آرشیوهای دیداری (IASA) آن را در ماه نوامبر سال ۲۰۰۱، در شهر مکزیکوسیتی برگزار کرد. یکی از اعضای استرالیایی انجمن این سخنرانی را با عنوان «میراث صدا در استرالیا و سرزمین‌های اطراف» ایراد کرده است.

میراث صدا در استرالیا و سرزمین‌های اطراف

همان‌گونه که می‌دانید، استرالیای امروزی از اتحاد فرهنگ‌های مختلف و نسل‌های گوناگونی تشکیل شده است که طی سال‌های متمادی به این سرزمین مهاجرت کرده‌اند. در واقع جامعه استرالیا مجموعه‌ای از ملل مختلف جهان است.

با اینکه این سرزمین از میراث صدای مخصوص به خود برخوردار است، ولی همواره از تأثیر فرهنگ اروپا، آمریکای لاتین و به خصوص ایالات متحده آمریکا (که سرزمینی چندفرهنگی است) بی‌نصیب نمانده است.

قبل از هر چیز لازم است تعریفی از این اصطلاح داشته باشیم. میراث صدا عبارت است از: برنامه‌های رادیویی، اصوات مختلف در طول تاریخ هر سرزمین، انواع Sound Effect، آثار صوتی مربوط به مجالس و سمینارها، سخنرانی‌ها، آثار ضبط شده و به جامانده

شد. همزمان با این اقدام، کتابخانه ملی استرالیا - که از بزرگ‌ترین آرشیو اصوات تاریخی در کشور برخوردار است - به آن پیوست؛ همچنین موزه ملی جنگ (درزمینه خاطرات و اسناد مربوط به جنگ‌های استرالیا)، واحد سمعی و بصری جنگ، آرشیو ملی استرالیا (درخصوص اصوات مربوط به سخنرانی‌های مهم و شخصیت‌های بزرگ مملکتی و مطالبی که در نشریات به چاپ رسیده‌اند) و مؤسسات مطالعاتی بومیان استرالیا، به این طرح پیوستند. علاوه بر آن، بسیاری از مجموعه‌داران و دانشگاه‌های مهم نیز به این اتحادیه پیوستند، به ویژه آنهایی که درزمینه اصوات تاریخی فعالیت داشتند. این اصوات تنها در اختیار افراد متخصص و مجموعه‌داران و علاقه‌مندان قرار می‌گیرند.

این میراث به جامانده از پدرانمان، در سطح بین‌المللی نیز طرفداران بی‌شماری دارد، زیرا استرالیا یکی از اعضای بازار تجارت جهانی است که در زمینه ارائه موسیقی فعالیت چشمگیری دارد.

داده‌اند. در مناطق دیگر، این آثار به صورت تبلیغات از طریق رسانه‌ها منتشر می‌شوند. به طور کلی می‌توان گفت این مقوله از دامنه گسترده‌ای برخوردار است.

از جمله عواملی که در بهبود لهجه‌های متفاوت افراد مؤثر بوده است، می‌توان به شبکه رادیویی اشاره کرد که در سال ۱۹۳۰ تأسیس شد. در این شبکه سعی می‌شد به لهجه‌ای واحد صحبت شود. از شهر پرت (Perth) گرفته تا شهر سیدنی (Sydney)، همگی به برنامه‌های این شبکه گوش می‌دادند.

ساختارها و مجموعه‌ها در استرالیا

امروزه در استرالیا، مؤسسات و شرکت‌های مختلفی مسئولیت ضبط اصوات و جمع‌آوری میراث صدا را برعهده دارند. در سال ۱۹۸۴، آرشیو ملی صداوسیمای استرالیا، به منظور عرضه طراحی متمرکز و منظم درخصوص ضبط و جمع‌آوری میراث صدا تشکیل

از اقوام مختلف که دیگر در فرهنگ ما نیستند و یا ناپدید شده‌اند و یا جای خود را به اصوات جدید داده‌اند و همچنین موسیقی‌های تولیدشده توسط دستگاه‌های مکانیکی.

توضیح اینکه این دستگاه‌های مکانیکی در مضمون و محتوای اصلی اصوات تغییری ایجاد نکرده‌اند؛ بلکه تنها ابزارهای ضبط صدا را به صفحه صداها، CDها و پرونده‌های دیجیتالی تغییر

استرالیا سرزمینی چندفرهنگی است. زبان‌ها و فرهنگ‌های موجود در این سرزمین، برگرفته از صداهای مختلف‌اند. با توجه به میراث اصوات به‌جا مانده و فناوری‌های مربوط به موسیقی در این سرزمین، خواهیم دید که استرالیا در این زمینه از دامنه وسیعی برخوردار است. برای مثال، منابع موجود در کتابخانه‌ها، برنامه‌های رادیویی و گاهی هم تلویزیونی از آن جمله است. شرکت‌های ضبط اصوات ملی، اغلب خواهان رسیدن به بازاری یکپارچه و همگام با شرکت‌های چندملیتی هستند. بسیاری از آنها بیشتر آثار و آرشو خود را از دست داده‌اند. خوشبختانه محققان و طراحان به دنبال برنامه‌های سازنده‌ای در این زمینه هستند، تا بتوانند از گذشته تصویری واقعی به معرض نمایش بگذارند و آنچه را که از بین رفته، احیا کنند.

برخوردهای فرهنگی و روش عرضه آن

لازم است در اینجا با معرفی بعضی از ویژگی‌ها و شاخصه‌ها در فرهنگ استرالیا، بر اهمیت میراث صدای این سرزمین تأکید بیشتری شود؛ ویژگی‌هایی که در فرهنگ این کشور از اهمیت بالایی برخوردارند. با اینکه این ویژگی‌ها نظم و ترتیب خاصی ندارند، ولی معرفی میراث صدای این سرزمین بیانگر اقتدار و توانایی ملی است.

بسیاری از انگلیسی‌زبان‌ها، لهجه و تکیه کلام‌های استرالیایی را که موجب تمایز این زبان با زبان انگلیسی شده، به خوبی متوجه می‌شوند، ولی گوناگونی فرهنگ و تمدن در این سرزمین، لهجه‌های مختلفی را به وجود آورده که بسیاری از افراد آن را نمی‌پسندند. در اینجا هر منطقه لهجه خاص خود را ندارد؛ بلکه افراد به لهجه‌های مختلفی صحبت می‌کنند. از جمله عواملی که در بهبود

لهجه‌های متفاوت افراد مؤثر بوده است، می‌توان به شبکه رادیویی اشاره کرد که در سال ۱۹۳۰ تأسیس شد. در این شبکه سعی می‌شد به لهجه‌ای واحد صحبت شود. از شهر پرت (Perth) گرفته تا شهر سیدنی (Sydney)، همگی به برنامه‌های این شبکه گوش می‌دادند. این امر تا چند سال ادامه داشت، ولی با روی کار آمدن شبکه مرزی استرالیا در دهه ۱۹۶۰، لهجه‌های متفاوتی به وجود آمد و برنامه‌های طنزی که برای اهالی خارجی زبان، مثل ایتالیایی‌ها و چینی‌ها، پخش می‌شد، به لهجه اصلی استرالیا بود. در ابتدا زبان انگلیسی تنها در مدارس استرالیا به کار گرفته می‌شد و بیشتر مردم خجالت می‌کشیدند در مجامع عمومی به این زبان صحبت کنند؛ جای تعجب است که بعدها چگونه این زبان به عنوان زبان اصلی در این کشور مطرح شد. برخی از جامعه‌شناسان عامل این تحول را یک سریال رادیویی دانسته‌اند که همه روزه از رادیو ملی استرالیا پخش می‌شد و همه

رادیو ابزاری است وحدت‌آفرین در عین وجود کثرت‌ها و در عین حال همه کارشناسان ارتباط جمعی اتفاق نظر دارند که رادیو همواره نقش بومی‌سازی و تعمیق و گسترش فرهنگ ملی و بومی خود را نیز به خوبی ایفا کرده است. منوط به اینکه برنامه‌ریزان و برنامه‌سازان با شناخت علمی - کاربردی از رسانه و با داشتن برنامه‌ریزی‌های کلان و استراتژیک بتوانند با همکاری و هماهنگی سایر نهادهای اجتماعی تأثیر پیام را چنانچه باید تضمین کنند.

باید بدانید مسابقه اسب سواری از عادات استرالیایی‌هاست. من گمان می‌کنم ما تنها کشوری هستیم که بی حرکت پای رادیو می‌نشینیم و به مسابقه اسب سواری که هر سال در ماه نوامبر در ملبورن برگزار می‌شود، گوش می‌دهیم. از سال ۱۹۳۰، مفسران مسابقه، توصیفاتشان را به قدری هنرمندانه گسترش دادند که مسابقه به صورت زنده در ذهن شنونده برگزار شود. آنها آهسته

زبان‌ها و فرهنگ‌های موجود در این سرزمین، برگرفته از صداهای مختلف‌اند. با توجه به میراث اصوات به‌جا مانده و فناوری‌های مربوط به موسیقی در این سرزمین، خواهیم دید که استرالیا در این زمینه از دامنه وسیعی برخوردار است.

مردم داستان‌های آن را دنبال می‌کردند. رفته رفته این زبان در مقاطع مختلف اجتماعی از جمله: مجلس، اتحادیه و موسیقی‌هایی که به خارج از کشور صادر می‌شد، نفوذ کرد و به سایر برنامه‌های رادیو و تلویزیون نیز کشیده شد.

بدین ترتیب رادیو بار دیگر به عنوان یک رسانه گرم و مردمی عامل یک تغییر اساسی در زمینه همگرایی‌های فرهنگی - اجتماعی شد، آن هم در جامعه‌ای با کثرت فرهنگی استرالیا. به عبارت دیگر،

شروع می‌کنند، هنگام پرش‌ها صدایشان بالا می‌رود و موقعی که نزدیک اعلام نام برنده مسابقه است، بسیار تند و آشفته صحبت می‌کنند.

اکنون رادیو مستقیماً منعکس‌کننده زندگی، لحظات، شادی‌ها، ارزش‌ها و آرزوهای مردم است و صدای رادیو می‌تواند وارد آگاهی ملت شود.

من گمان می‌کنم هیچ‌کس نیست که در استرالیا آواز هواپیمای Jelly را نشنیده باشد؛ این آواز برای استرالیایی‌ها به عنوان

سرود ملی دومشان است. آواز آن طنین رادیو است که به وسیله یک دختر بچه ۵ ساله، به نام جوی کینگ (Joy King) در سال ۱۹۳۵ خوانده شده و هنوز هم از این صدا استفاده می شود.

من در اینجا می خواهم به استفاده بسیار از ضبط صداها برای حفظ فرهنگ، مستند کردن زبان ها و ترانه های بومی مردم به عنوان بخشی از میراث تأکید کنم. ما یکی از کشورهایی هستیم که با این مسئله در چند دهه اخیر برخورد داریم. افراد بومی استرالیا (مالکان اصلی کشور ما) دارای پیرترین تمدن دائمی روی زمین هستند که شامل بیش از صد طایفه اند و هر طایفه با زبان خاص خود صحبت می کنند.

این جوامع، فرهنگ هایی دارند که بیشتر به صورت شفاهی منتقل شده- اند و اغلب احتیاجی به ارتباطات مکتوب نداشته اند. البته ادامه این روند با ظهور و استقرار اروپا به طور برجسته ای در طی دو قرن گذشته تغییر کرده است؛

بوده) را به کار انداخت و این وسیله آهنگ سازی، تنظیم و ضبط خاص خودش را پدید آورد و بسیاری از موسیقی دانان مشهور و نوازندگان پیانو، این شیوه را ثبت کرده اند.

امروز، در حدود ۷۰ سال است که این رسانه نابود شده، اما میراث عظیمی از آرشیو موسیقی از خود به جا گذاشته و هنوز در کمپانی مستر تاج (Touch Master) در سیدنی - جایی که هنر اختراعات و تولیدات را به صورت زنده نگه می دارند - دیده می شود.

استرالیایی ها وارث سنت های قدیمی مربوط به موسیقی بومی هستند و از زمان ظهور ضبط صداها، سبک و نوع خاص خودشان را گسترش داده اند و این امر حقیقت دارد که رسانه ضبط صداها سبب شده که کشورهایی مثل استرالیا که جمعیت نسبتاً کمی دارند، بتوانند در دنیا صحبت کنند و موسیقی کشورشان را به گوش جهانیان برسانند.

منبع:

-Edmondson, Ray . (2002,june). sound heritage Australia and beyond Iasa. Journal, No19, June. 55-59.

بعضی وقت ها تنها چیزی که از یک زبان باقی می ماند، یک صدای ضبط شده توسط آخرین فردی است که به آن زبان حرف زده است، اما همین اثر صوتی موجب ماندگاری آن صدا و زبان می شود.

استرالیایی ها وارث سنت های قدیمی مربوط به موسیقی بومی هستند و از زمان ظهور ضبط صداها، سبک و نوع خاص خودشان را گسترش داده اند و این امر حقیقت دارد که رسانه ضبط صداها سبب شده که کشورهایی مثل استرالیا که جمعیت نسبتاً کمی دارند، بتوانند در دنیا صحبت کنند و موسیقی کشورشان را به گوش جهانیان برسانند.

در آخرین بخش این سخن، می خواهم قدرت موسیقی استرالیا را که به عنوان میراث زنده این کشور مطرح است، با مثالی روشن کنم.

در سال ۱۹۲۰ و ۱۹۳۰، یک نوازنده پیانو، با رمزگذاری اطلاعات عددی بر روی لوله (که جنبش کاغذی بوده) یک وسیله تک نوازی (که در واقع نوعی پیانو

ولی بقایای زبان های ویژه و سنت ها، تنها به کمک مواد ضبط شده شنیداری و تجزیه و تحلیل زبان ها مقدور شده است، به گونه ای که نسل جدید بتوانند آن زبان ها را یاد بگیرند و داستان ها، سخنرانی ها و ترانه هایی را که به وسیله بزرگان قبیله ای منتقل شده اند، ضبط کنند.